

Аналіз

**практики застосування інституту зразкової справи
в адміністративному судочинстві як заходу скорочення тривалості
судового провадження**

Травень 2021 року, м. Київ

Зміст

Список скорочень	3
Короткий виклад.....	4
1. Інститут зразкової справи в КАСУ	6
1.1. Передумови.....	6
1.2. Зміст процедури	6
1.3. Переваги	7
2. Відображення інституту в офіційній судовій статистиці	9
2.1. Статистичні дані.....	9
2.2. Оцінка повноти статистичних даних.....	10
3. Зразкові рішення та їхній вплив на судочинство	11
3.1. Зразкові справи	11
3.2. Вплив зразкових рішень на судову практику.....	11
3.3. Тривалість провадження у зразкових і типових справах	12
Висновки і рекомендації.....	13
Додатки	15
Таблиця 1. Статистичні показники щодо провадження у зразкових справах, 2018-2020.....	15
Таблиця 2. Зразкові справи, вирішені у 2018-2020 роках (за даними ЄДРСР).....	16
Таблиця 3. Згадки про зразкові справи, вирішені у 2018-2020 роках, після набрання зразковим рішенням законної сили (за даними ЄДРСР, станом на 25.04.2021).....	19
Таблиця 4. Тривалість провадження у типових справах, що стали зразковими, у яких ухвалено остаточне рішення (за даними ЄДРСР, станом на 25.04.2021)	22
Таблиця 5. Тривалість провадження у 100 адміністративних справах, закінченого у дні завершення провадження у зразкових справах (за даними ЄДРСР)	25

Список скорочень

ВАСУ – Вищий адміністративний суд України (діяв до 15 грудня 2017 року)

ВП ВС – Велика Палата Верховного Суду

ВС – Верховний Суд (з 15 грудня 2017 року)

ВСУ – Верховний Суд України (до 15 грудня 2017 року)

ДСАУ – Державна судова адміністрація України

ЄДРСР – Єдиний державний реєстр судових рішень (reyestr.court.gov.ua)

ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини

КАСУ – Кодекс адміністративного судочинства України

КАС ВС – Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду

КМРЕ – Комітет міністрів Ради Європи

РЄ – Рада Європи

Робоча група Верховного Суду - Робоча група Верховного Суду з питань вирішення проблеми надмірної тривалості судового провадження, що встановлена ЄСПЛ у справах *“Світлана Науменко проти України”* та *“Меріт проти України”*

Короткий виклад

На запит української влади проєкт Ради Європи «Подальша підтримка виконання Україною рішень у контексті статті 6 Європейської конвенції з прав людини» (Проєкт) надає підтримку Робочій групі Верховного Суду для вирішення системної проблеми надмірної тривалості судового провадження, що встановлена ЄСПЛ у справах *“Світлана Науменко проти України”* та *“Меріт проти України”*. Проєкт фінансується Фондом з прав людини та імплементується Департаментом з впровадження стандартів прав людини, правосуддя та правового співробітництва Ради Європи. Впродовж періоду своєї імплементації, Проєкт допомагає Робочій групі ВС виявити дійсний стан вказаної проблеми і запропонувати найбільш релевантні способи її вирішення для України.

Важливим напрямком діяльності Робочої групи ВС є опрацювання змін у судовій практиці, що відбулися після впровадження новел у процесуальні кодекси у 2017 році в контексті дотримання вимоги “розумного строку” у судових провадженнях. Відповідна інформація надасть змогу оцінити поточний стан справ і підсумувати, який вплив мають внесені законодавчі зміни на вирішення проблеми надмірної тривалості судових проваджень.

Однією з новел КАСУ стало впровадження інституту зразкової справи, спрямованого на пришвидшення розгляду справ та уніфікації судової практики. На останньому засіданні Робочої групи ВС було погоджено в межах Проєкту здійснити експертний аналіз судової практики щодо застосування зразкових справ. Для виконання цього завдання Проєкт залучив національного експерта Романа Куйбіду, який є кандидатом юридичних наук і заступником голови правління Центру політико-правових реформ.

Цей запит ґрунтувався на прийнятій Проміжній резолюції КМРЕ від 1 жовтня 2020 року щодо виконання Україною рішень ЄСПЛ у групі справ *Світлана Науменко/Меріт*, в якій КМРЕ закликав українську владу “представити до 1 липня 2021 року конкретний план заходів щодо скорочення тривалості провадження, включно з інформацією про ... помітні тенденції, що дозволяють оцінити вплив судових реформ, що здійснені на сьогодні”¹.

Відповідно завданнями цього аналізу є:

- оцінити вплив інституту зразкових справ, запроваджений в практику адміністративного судочинства з 15 грудня 2017 року, на тривалість провадження;
- зробити висновки щодо ефективності цього інституту як заходу скорочення надмірної тривалості судових проваджень;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення цього інституту та запровадження інших подібних заходів, необхідних для вирішення питання про надмірну тривалість судового провадження.

Загальні висновки

- Інститут зразкової справи полягає у вирішенні ВС (за поданням місцевого суду) однієї з типових адміністративних справ як зразкової з подальшим впливом остаточного рішення у цій зразковій справі на вирішення інших типових справ судами нижчих інстанцій. Цей інститут дає можливість набагато швидше, ніж раніше, досягнути стану юридичної визначеності у справах, заснованих на одній і тій самій юридичній проблемі.
- Встановлено, що судова статистика ВС відображає розгляд зразкових справ у ВС, проте судова статистика, яку веде ДСАУ, не включає ці дані, як і не містить даних про розгляд типових справ судами нижчих інстанцій. Зауважимо, що Закон України “Про

¹ Проміжна резолюція КМРЕ (CM/ResDH(2020)208) щодо виконання рішень ЄСПЛ у групі справ “Світлана Науменко проти України” і “Меріт проти України”: <https://rm.coe.int/native/09000016809fcd88>.

судоустрій і статус суддів” покладає саме на ДСАУ повноваження організовувати роботу з ведення судової статистики на загальнодержавному рівні.

- Протягом 2018-2020 років ВС ухвалив 24 рішення у зразкових справах (по 7-9 на рік). Розгляд зразкової справи у ВС відбувається за ініціативою (поданням) місцевого суду, який виявляє однотипні справи. Проте лише одне з кожних 5 таких подань про розгляд справи як зразкової досягало своєї цілі, інші ВС відхиляв. Відтак, КАС ВС розглянув 117 подань, по переважній більшості (79%) з яких відмовлено у відкритті провадження у зразковій справі або повернуто подання без розгляду. Найбільша кількість подань надходить (59%) і зразкових справ вирішується (83%) у соціальних спорах.
- На сайті ВС міститься спеціальна рубрика – “Зразкові справи”, однак вона не відображає актуальної інформації, зокрема розміщені не всі ухвалені зразкові рішення, відсутня інформація про результати перегляду з текстами відповідних постанов, а також не вказані дати набрання судовими рішеннями чинності.
- На підставі даних ЄДРСР (станом на 25 квітня 2021 року) встановлено, що посилення на зразкові справи, вирішені протягом 2018-2020 років, після набрання зразковим рішенням законної сили містили 139 255 рішень місцевих судів в адміністративних справах. Рішення ВС у зразкових справах мають вплив на вирішення чи не кожної четвертої справи в першій інстанції.
- Виявлено, що тривалість вирішення типової справи в середньому може становити трохи більше 13 місяців (якщо суд зупинить провадження на час розгляду зразкової справи у ВС), або приблизно 2 місяці, якщо на момент розгляду справи вже є чинне зразкове рішення.

Розраховано, що інститут зразкової справи пришвидшує провадження у типових справах щонайменше у 2,5 рази, порівняно з тривалістю розгляду інших адміністративних справ, оскільки (за підрахунками, проведеними в межах цього аналізу) від моменту відкриття провадження у “звичайній” адміністративній справі до остаточного вирішення в середньому проходить 34-35 місяців (такі дані отримано з аналізу вибірки зі 100 рішень в адміністративних справах, які остаточно вирішені ВС, і не є типовими/зразковими).

Отже, безумовними перевагами інституту зразкової справи є суттєве пришвидшення розгляду типових справ і забезпечення послідовного правозастосування в них. Ефективність цього інституту підтверджена на основі аналізу судової практики і судової статистики в адміністративних справах, проведеного в межах цього дослідження.

На підставі таких висновків сформульовано наступні **рекомендації**:

1. Посилити статистичні інструменти ДСАУ для відстеження ефективності інституту зразкових справ, зокрема:
 - запровадити розрахунок тривалості розгляду як типових справ (у т.ч. зразкових), так і всіх інших справ;
 - фіксувати різні параметри типових справ (кількість зупинених / поновлених проваджень; кількість типових справ, вирішених на основі зразкового рішення; кількість, підстави, результати оскарження рішень судів у типових справах тощо);
 - включити в судову статистику статистичні дані ВС, зокрема щодо вирішення зразкових справ.
2. Підтримувати в актуальному стані розділ “Зразкові справи” на сайті ВС, зокрема, доповнивши його інформацією про стан перегляду зразкових рішень в апеляційному порядку і набрання ними законної сили.
3. Вивчити причини відхилення ВС більшості подань судів першої інстанції про розгляд типової справи як зразкової (це вивчення може підштовхнути до необхідності

додаткових роз'яснень або навчань для суддів або навіть до збільшення сфери застосування зразкових справ через розширення ознак типової справи шляхом внесення змін до законодавства).

4. Вивчити доцільність запровадження інституту зразкової справи в інших видах судочинства, врахувавши переваги, які він створив для адміністративного судочинства.

1. Інститут зразкової справи в КАСУ

1.1. Передумови

Після запровадження адміністративного судочинства у 2005 році, воно виявилось досить затребуваним, особливо, у соціальних та податкових спорах, які переважали в структурі адміністративних справ.

Кількість таких справ у судах зростала, тому невдовзі постало питання, як спростити розгляд цих справ і при цьому забезпечити послідовне застосування закону.

Ідея запровадити в Україні зразкове провадження для вирішення однотипних масових справ виникла у 2009 році під час проведення зустрічей між українськими представниками адміністративних судів та німецькими колегами².

Реалізувати цю ідею вдалося у 2017 році при ухваленні нової редакції КАСУ Законом № 2147-VIII від 3 жовтня 2017 року³, яка встановила особливості розгляду типових справ на підставі зразкового рішення в одній з таких справ, ухваленого ВС. У пояснювальній записці до відповідного законопроекту вказано, що: *"(ц)ю процедуру було розроблено за прикладом "пілотних рішень", які приймає ЄСПЛ. Впровадження вказаної процедури в адміністративному судовому процесі дасть змогу зменшити навантаження на суддів, забезпечити єдність правозастосовчої практики та сприятиме швидкому розгляду великої кількості однотипних справ"*⁴.

1.2. Зміст процедури

Процесуальний механізм розгляду типових справ на основі зразкового рішення полягає в наступному (п. 21, 22 ч. 1 ст. 4, п. 9 ч. 2 ст. 236, ст. 290-291 КАСУ).

Якщо у провадженні одного або декількох адміністративних судів перебувають типові адміністративні справи (відповідач – той самий адміністративний орган або його структурні підрозділи; спір з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права; позивачі заявили аналогічні вимоги), кількість яких визначає доцільність ухвалення зразкового рішення, суд, який розглядає одну чи більше таких справ, звертається до ВС з поданням про розгляд однієї з них у ВС.

Ухвала КАС ВС про відкриття провадження у зразковій справі (типова справа, яку взяв до свого провадження КАС ВС для ухвалення зразкового рішення) публікується на офіційному

² Українські судді провели фахові зустрічі з німецькими колегами // <http://www.judges.org.ua/dig770.htm>.

³ Див. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19#n6636>.

⁴ Пояснювальна записка до законопроекту №6232 від 23 березня 2017 року // <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61415&pf35401=419150>.

веб-порталі судової влади України, а також в одному із загальнодержавних друкованих засобів масової інформації.

Суди можуть зупинити провадження в інших типових справах – до набрання чинності рішенням Верховного Суду у зразковій справі.

Зразкова справа вирішується за правилами спрощеного позовного провадження – більш швидкого і можна без виклику сторін. Рішення КАС ВС у зразковій справі може бути оскаржене до ВП ВС в апеляційному порядку.

Після набрання законної сили рішенням ВС у зразковій справі суди відновлюють провадження в інших типових справах, там де вони зупинялися. Ухвалюючи рішення у типових справах, суди мають враховувати правові висновки ВС, викладені у зразковому рішенні.

Рішення у типових справах можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Касаційне оскарження обмежене лише такими підставами:

- суд, вирішуючи типову справу, не визнав її такою та (або) не врахував правові висновки зразкового рішення ВС;
- справа, в якій суд урахував правові висновки зразкового рішення ВС, не відповідає ознакам типової справи.

1.3. Переваги

Інститут зразкової справи дає можливість набагато швидше, ніж раніше, досягнути стану юридичної визначеності у справах, які засновані на одній і тій самій юридичній проблемі. Якщо раніше виникали «хвилі» справ (наприклад, соціальні спори, рідше – податкові та ін.), то вони «накривали» першу і другу інстанції, але нешвидко доходили до найвищої інстанції, а коли доходили – багато справ були вже розглянуті судами, тож вони знову потрапляли в суди вищих інстанцій для виправлення судових помилок. А найгірше, коли практика вищих інстанцій була непослідовною.

Розглянемо це на змодельованому прикладі.

Модель “До запровадження інституту зразкової справи”

Було 100 типових справ.

Суди першої інстанції могли їх вирішувати по-різному (варіанти А, Б, В...). Аж поки одна з цих справ не дійшла б до ВАСУ. Тоді ВАСУ, наприклад, зайняв би позицію А.

У такому випадку ці 100 справ, якщо вони б дійшли до ВАСУ (або перебували в нижчих інстанціях), були б також розглянуті з дотриманням позиції А. І так, ймовірно, розглядалися б і наступні 1000 типових справ.

Однак могла бути і протилежна ситуація, коли інша колегія ВАСУ займала позицію Б (В...), бо вона не зв'язана позицією своїх колег або про неї не знала.

Тоді ці 1000 справ вирішувалися б і з урахуванням позиції А, і з позиції Б (В...) залежно від особистих преференцій суддів, які їх би розглядали в різних інстанціях.

У випадку різних позицій у ВАСУ одна з 1000 справ могла дійти до ВСУ, і він міг обрати одну з позицій, наприклад, позицію В. Але привести всі інші справи до позиції В було б неможливо, оскільки в більшості з 1000 справ різноманітні рішення набрали б вже законної сили.

Позицію В можна було б дотриматися лише в наступних типових справах (якщо вони б ще були, зважаючи на мінливість законодавства), або в тих справах з тисячі, які ще не були остаточно вирішені. Незважаючи на позицію В, наступні справи до їхнього остаточного вирішення також могли б пройти всі інстанції, оскільки обмежень для оскарження не було.

Із запровадженням інституту зразкової справи суди першої інстанції можуть ініціювати перед ВС вирішення однієї «пілотної» справи, яка може бути розглянута у ВС у двох інстанціях і після цього рішення ВС набуває ознак прецеденту – йому слідують суди нижчих інстанцій.

Ось як це виглядає на змодельованому прикладі.

Модель “Після запровадження інституту зразкової справи”

Є 100 типових справ.

Одна з них скеровується місцевим судом до КАС ВС, який відкриває провадження у ній як у зразковій справі, в інших типових справах суди уповноважені зупинити провадження до отримання остаточного рішення у зразковій справі.

КАС ВС вирішує зразкову справу по суті і формулює позицію А. За відсутності апеляційного оскарження вона стає остаточною. У разі апеляційного оскарження ВП ВС може переглянути справу і підтримати позицію А або обрати позицію Б. Рішення ВП ВС є остаточною.

Інші типові справи вирішуються з дотриманням остаточної позиції (правового висновку) ВС. Так само вирішуються наступні 1000 і більше справ зазвичай в одній інстанції. Можливості касаційного оскарження рішень в типових справах законодавчо обмежені. У результаті всі справи вирішені однаково.

У результаті моделювання можна виділити такі переваги розгляду однотипних справ згідно з новим інститутом зразкової справи порівняно з попереднім регулюванням.

	До запровадження інституту зразкової справи (2005-2017)	Після запровадження інституту зразкової справи (з 2018)
Кількість інстанцій, які мала пройти справа до формулювання остаточної правової позиції	3-4 інстанції (з можливістю неодноразового проходження по них). Позицію формулював ВАСУ (3 - касаційна інстанція) або ВСУ (4 – виключна інстанція). Правова позиція у справі могла змінюватися – спочатку її формували ВАСУ і на неї орієнтувалися суди, у ВАСУ могли бути сформульовані протилежні позиції, тоді остаточною позицію формулював ВСУ, але практика на нижчому рівні залишалася	1-2 інстанції. Позицію формулює КАС ВС, розглядаючи справу у першій інстанції, а в разі апеляційного оскарження – ВП ВС.

	непослідовною. Навіть ВСУ продукував різні рішення з однакових питань.	
Отримання остаточного рішення	Довготривале і багатоінстанційне. Подібні справи могли пройти декілька кіл по всіх інстанціях до остаточного вирішення, оскільки касаційна або виключна інстанції часто повертали справу на новий розгляд.	Короткотривале. Отримання остаточного рішення у зразковій справі – не більше двох інстанцій, а в типових справах після появи остаточної правової позиції – зазвичай одна інстанція.
Наявність суперечливої судової практики	Наявні кінцеві взаємно суперечливі судові рішення. Остаточна правова позиція зазвичай з'являлася після того, як суперечливі судові рішення в типових справах набирали законної сили і вже не могли бути переглянуті.	Відсутні кінцеві взаємно суперечливі рішення, оскільки подібні (типові) справи зазвичай вирішуються вже після появи остаточної правової позиції в зразковій справі.
Ресурсозатратність для сторін	Висока у зв'язку з великою кількістю інстанцій.	Мінімальна у зв'язку з тим, що розгляд у зразковій справі відбувається не більше як у двох інстанціях, а інші типові справи зазвичай розглядаються в одній (першій) інстанції.
Ресурсозатратність для судів	Висока, оскільки типові справи могли розглядатися судами різних інстанцій по декілька разів.	Мінімальна. Для вирішення типових справ значно менше задіюються ресурси вищих інстанцій.
Соціальні наслідки	Негативні, особливо в соціальних спорах. Люди за однакових обставин мали на руках різні рішення і відчували несправедливість внаслідок різного підходу.	Позитивні. Судова практика в типових справах однакова. У людей є відчуття визначеності.

2. Відображення інституту в офіційній судовій статистиці

2.1. Статистичні дані

Офіційна судова статистика відображає розгляд зразкових справ у ВС, але не містить даних про розгляд типових справ. Акумулювати таку статистику повинна ДСАУ. Проте щодо розгляду зразкових справ таку статистику веде ВС, і вона передусім відображає:

- кількість подань судів про розгляд типової справи як зразкової (надійшли у звітному періоді, в т.ч. з розподілом за видами справ / розглянуті / не розглянуті станом на кінець звітного періоду);
- кількість задоволених подань, за якими відкрито провадження, за звітний період;
- кількість розглянутих зразкових справ за суттю за звітний період, результати розгляду;
- кількість поданих апеляційних скарг на зразкові рішення;

- кількість розглянутих / нерозглянутих апеляційних скарг за звітний період, результати розгляду.

Звітними періодами є півріччя і рік.

Річна статистична інформація щодо розгляду зразкових справ у 2018-2020 роках згрупована у таблиці 1 (див. додаток).

Протягом 2018-2020 років ВС, за його даними, ухвалив 24 рішення у зразкових справах (по 7-9 на рік). **4 з кожних 5 подань судів нижчих інстанцій з ініціативою розглянути певну справу як зразкову не досягали своєї цілі:** КАС ВС вирішив лише 24 (21%) зразкові справи, розглянувши при цьому 117 подань, по переважній більшості з яких відмовлено у відкритті провадження у зразковій справі. Найбільша кількість подань надходила (59%) і зразкових справ вирішено (83%) у соціальних спорах. КАС ВС задовольняв позов у зразкових справах у 58% випадків (ці дані наводяться лише в розрізі КАС ВС як першої інстанції, хоча в подальшому ці рішення могли бути переглянуті).

2.2. Оцінка повноти статистичних даних

Судова статистика ВС містить докладну інформацію про провадження у зразкових справах, включно з апеляційним провадженням. Кількісні дані щодо провадження у зразкових справах у першій інстанції класифіковано також за видами справ (за сферою відносин, в яких виник спір). Проте статистика ВП ВС щодо апеляційного перегляду не послуговується такою класифікацією. Також статистика ВП ВС не відображає, як саме результати перегляду вплинули на задоволення позову. Отже, відсутні дані, які б свідчили про кількість задоволених позовів зразковими рішеннями, які набрали чинності.

Судова статистика ДСАУ взагалі не відображає впливу цих зразкових рішень на судову практику у типових справах, зокрема щодо:

- кількості типових справ, в яких було зупинено провадження;
- кількості типових справ, в яких було відновлено провадження у справі;
- кількості типових справ, вирішених на основі зразкового рішення;
- кількості, підстав, результатів оскарження рішень судів у типових справах в апеляційному порядку, а також постанов адміністративних апеляційних судів – в касаційному порядку.

Відсутність таких статистичних даних не дає можливість зрозуміти обсяг адміністративних справ, на який впливає зразкове рішення, а також відстежити, чи впливає і наскільки впливає провадження в типових справах на зменшення кількості оскаржень судових рішень у цих справах.

Також **судова статистика (як ДСАУ, так ВС) не відображає часових параметрів тривалості проваджень** (від відкриття провадження, а можливо, й від надходження позовної заяви, аж до ухвалення кінцевого остаточного рішення у ній), що унеможлиблює відстеження впливу зразкових рішень на пришвидшення провадження у судових справах. Часові дані (у днях) були би особливо корисними для порівняння середньої тривалості провадження у зразкових і типових справах із середньою тривалістю провадження в адміністративних справах загалом.

Заповнити деякі з цих прогалин у знаннях покликане додаткове дослідження, результати якого відображені в наступному розділі, а також у додатках. Дослідження проведене на основі даних ЄДРСР станом на 25 квітня 2021 року.

3. Зразкові рішення та їхній вплив на судочинство

3.1. Зразкові справи

На сайті ВС міститься рубрика «Зразкові справи»⁵. У ній оприлюднюються ухвали про відкриття провадження в зразкових справах, а також зразкові рішення. Проте станом на 25 квітня 2021 року у рубриці розміщено 21 зразкове рішення із 24 ухвалених. При цьому відсутні дані про перегляд таких рішень в апеляційному порядку і набрання ними законної сили. Це свідчить про те, що **рубрика не підтримується в актуальному стані і вимагає додаткових пошуків для перевірки інформації, щоб мати можливість застосувати її в судовій практиці**. Можливо, через неналежне ведення цієї рубрики, в ЄДРСР можна знайти судові рішення з посиланням на зразкові рішення, які не набрали законної сили.

У ЄДРСР станом на 25 квітня 2021 року містилося (див. таблицю 2 у додатках, розрахунки автора) 24 зразкові рішення, з яких:

- 2 набрали законної сили, оскільки не були оскаржені;
- ВП ВС переглянула 20 зразкових рішень, з них скасовано і ухвалено 2 нові рішення, 2 зразкові рішення змінені, інші 16 зразкових рішень не були змінені;
- 2 оскаржені, але результати наразі відсутні.

З 22 рішень (постанов) у зразкових справах, що набрали законної сили, 15 (68%) ухвалені із задоволенням позову (розрахований нами показник задоволення позову вищий, порівняно з офіційною статистикою на 10%, оскільки за наслідками перегляду в апеляційному провадженні два судові рішення були скасовані з ухваленням нових рішень на користь позивачів).

З 24 зразкових справ: 20 становили соціальні спори, 2 спори з відносин публічної служби, один стосувався фінансової сфери і ще один – видання паспортів.

3.2. Вплив зразкових рішень на судову практику

Офіційні статистичні дані не дають можливість оцінити вплив зразкових рішень на судову практику, оскільки статистика по типових справах (крім зразкових) не ведеться.

На підставі аналізу даних ЄДРСР (станом на 25 квітня 2021 року) встановлено, що згадки про зразкові справи, що вирішені протягом 2018-2020 років, після набрання зразковим рішенням законної сили містили 139 255 рішень судів першої інстанції і 10 405 постанов апеляційної інстанції в адміністративних справах (див. таблицю 3 у додатках, розрахунки автора).

Для порівняння протягом 2018-2020 років місцеві суди вирішили 513 268 адміністративних справ (149 362 у 2018 році, 159 145 у 2019 році, 204 761 у 2020 році), а апеляційні суди розглянули за апеляційними скаргами 278 854 адміністративних справ (питань)⁶. Іншими словами, **рішення ВС в зразкових справах мають вплив на вирішення чи не кожної четвертої справи в першій інстанції**.

У середньому одне чинне зразкове рішення вплинуло на 6 328 справ у першій інстанції і 473 справи – в апеляційній інстанції (таблиця 3) і цей вплив продовжується.

⁵ Див. детальніше: https://supreme.court.gov.ua/supreme/inshe/zrazkovi_spravu

⁶ Див. детальніше дані судової статистики ДСАУ // https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/tabli_2020, https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_19, https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2018.

Звісно, це не означає, що всі ці справи є типовими. Посилання на відповідний номер зразкової справи могло міститися в аргументах сторін (суд міг з цим не погодитися). Однак можна стверджувати, що **в переважній більшості цих справ суди першої та апеляційної інстанцій посилялися на зразкові рішення, мотивуючи свої рішення.**

3.3. Тривалість провадження у зразкових і типових справах

Офіційна судова статистика не фіксує тривалість провадження у судових справах. Через це, експерт розрахував тривалість проваджень у зразкових справах на основі даних ЄДРСР (див. табл. 4 у додатках).

Середня тривалість провадження у зразковій справі у ВС становила 289 днів (до ухвалення остаточного рішення), а якщо відраховувати від відкриття провадження місцевим судом, то 327 днів. Іншими словами, у ВС зразкова справа розглядається в середньому 9-10 місяців, а якщо брати від відкриття провадження в місцевому суді, то тривалість провадження до вирішення остаточним зразковим рішенням в середньому становила 11 місяців (провадження, пов'язане з виконанням судового рішення не включено).

Згідно з офіційною статистикою, на розгляд однієї справи суддя окружного адміністративного суду в середньому витрачав у 2018 році – 69 днів, 2019 – 74 днів, у 2020 році – 79 днів⁷ (отже, в середньому за три роки на розгляд однієї справи в окружному адміністративному суді йшло 74 дні, або 2,5 місяці).

Таким чином, **тривалість вирішення типової справи в середньому може становити трохи більше 13 місяців (якщо суд зупинить провадження на час розгляду зразкової справи у ВС), або приблизно 2 місяці, у разі коли на момент розгляду справи вже є чинне зразкове рішення.** Ця тривалість може бути довшою, якщо буде подано апеляцію, але в типових справах, вирішених на основі чинного зразкового рішення, ймовірність подання апеляції є значно нижчою, ніж у звичайних справах⁸.

Щоб порівняти із тривалістю проваджень в адміністративних справах загалом (від відкриття провадження до ухвалення кінцевого остаточного рішення у ВС), експерт випадковою вибіркою взяв 100 справ, остаточне вирішення яких припало на дні ухвалення остаточних рішень у зразкових справах⁹. Для кожної з цих справ була розрахована тривалість провадження у днях. На підставі цих даних з'ясовано, що **до остаточного вирішення однієї «звичайної» адміністративної справи проходить у середньому 1 040 днів, або 34-35 місяців, від моменту відкриття провадження у справі.**

⁷ Дані Аналізів стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2018-2020 роках (ВС) // https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/sud_statistika.

⁸ Перевірка цієї тези вимагає додаткових досліджень щодо питомої ваги оскаржених рішень у типових справах у загальній кількості оскаржених судових рішень в адміністративних справах у розрізі як апеляційного, так і касаційного провадження.

⁹ Для підрахунку до вибірки взято по 5 постанов КАС ВС або ВП ВС в адміністративних справах, ухвалених у ті самі дні, коли були ухвалені 20 остаточних зразкових рішень (або наступного дня, якщо релевантних рішень не вистачало для вибірки). До цих 100 постанов КАС ВС або ВП ВС включалися лише ті постанови, що ухвалені в касаційному порядку і якими остаточне вирішено спір (не бралися до уваги, наприклад, постанови за результатами оскарження проміжних ухвал, а також постанови, якими справу було скеровано на новий розгляд). Для кожної зі 100 справ віднайдено ухвали судів першої інстанції про відкриття провадження. Потім на основі дат постановлення зазначених ухвал першої інстанції (початок відліку) і остаточних постанов касаційної інстанції (кінець відліку) розрахована тривалість провадження у кожній зі 100 справ (у днях), а пізніше виведена середня тривалість провадження.

Хоч це і не точна статистика, але з великою вірогідністю можна дійти висновку, що **інститут зразкової справи пришвидшує провадження щонайменше у 2,5 рази.**

Висновки і рекомендації

1. Ідея запровадити в Україні зразкове провадження для вирішення однотипних масових справ виникла у 2009 році, але впроваджена на практиці була лише у 2017 році в новій редакції КАСУ.

Інститут зразкової справи полягає у вирішенні однієї з типових адміністративних справ у ВС як зразкової (можливий двоінстанційний розгляд) з подальшим впливом остаточного рішення у цій зразковій справі на вирішення інших типових справ судами нижчих інстанцій.

Інститут зразкової справи дає можливість набагато швидше, ніж раніше, досягнути стану юридичної визначеності у справах, які засновані на одній і тій самій юридичній проблемі.

2. Судова статистика ВС відображає розгляд зразкових справ у ВС, але судова статистика, яку веде ДСАУ, не включає ці дані, як і не містить даних про розгляд типових справ судами нижчих інстанцій. Протягом 2018-2020 років ВС ухвалив 24 рішення у зразкових справах (по 7-9 на рік). Розгляд зразкової справи у ВС відбувається за ініціативою (поданням) місцевого суду, який виявляє однотипні справи. Проте лише одне з кожних 5 таких подань про розгляд справи як зразкової досягало своєї цілі, інші ВС відхиляв. Так, КАС ВС розглянув 117 подань, по переважній більшості (79%) з яких відмовлено у відкритті провадження у зразковій справі або повернуто подання без розгляду. Найбільша кількість подань надходить (59%) і зразкових справ вирішується (83%) у соціальних спорах.

3. На сайті ВС міститься спеціальна рубрика – «Зразкові справи», однак вона не відображає актуальної інформації, зокрема розміщені не всі ухвалені зразкові рішення, відсутня інформація про результати перегляду з текстами відповідних постанов, а також не вказані дати набрання судовими рішеннями чинності.

4. На підставі аналізу даних ЄДРСР (станом на 25 квітня 2021 року) встановлено, що згадки про зразкові справи, які вирішені протягом 2018-2020 років, після набрання зразковим рішенням законної сили містили 139 255 рішень судів першої інстанції. Рішення ВС в зразкових справах мають вплив на вирішення чи не кожної четвертої справи в першій інстанції.

5. Тривалість вирішення типової справи в середньому може становити трохи більше 13 місяців (якщо суд зупинить провадження на час розгляду зразкової справи у ВС), або приблизно 2 місяці, якщо на момент розгляду справи вже є чинне зразкове рішення.

Інститут зразкової справи пришвидшує провадження щонайменше у 2,5 рази. Адже за підрахунками, проведеними в межах цього аналізу, від моменту відкриття провадження у «звичайній» адміністративній справі до остаточного вирішення в середньому проходить 34-35 місяців (такі дані отримано з аналізу вибірки зі 100 рішень в адміністративних справах, які остаточно вирішені ВС, і не є типовими/зразковими).

Отже, безумовними перевагами інституту зразкової справи є суттєве пришвидшення розгляду типових справ і забезпечення послідовного правозастосування в них. Ефективність цього інституту підтверджена на основі аналізу судової практики і судової статистики в адміністративних справах, проведеного в межах цього дослідження.

На підставі цих висновків можна сформулювати наступні **рекомендації**:

1. Посилити статистичні інструменти ДСАУ для відстеження ефективності інституту зразкових справ, зокрема:
 - запровадити розрахунок тривалості розгляду як типових справ (у т.ч. зразкових), так і всіх інших справ;
 - фіксувати різні параметри типових справ (кількість зупинених / поновлених проваджень; кількість типових справ, вирішених на основі зразкового рішення; кількість, підстави, результати оскарження рішень судів у типових справах тощо);
 - включити в судову статистику статистичні дані ВС, зокрема щодо вирішення зразкових справ.
2. Підтримувати в актуальному стані розділ «Зразкові справи» на сайті ВС, зокрема, доповнивши інформацією про стан перегляду зразкових рішень в апеляційному порядку і набрання ними законної сили.
3. Вивчити причини відхилення ВС більшості подань судів першої інстанції про розгляд типової справи як зразкової(результати можуть підштовхнути до необхідності додаткових роз'яснень або навчань для суддів або навіть до збільшення сфери застосування зразкових справ через розширення ознак типової справи шляхом внесення змін до законодавства).
4. Вивчити доцільність запровадження інституту зразкової справи в інших видах судочинства, врахувавши переваги, які він створив для адміністративного судочинства.

Додатки

Таблиця 1. Статистичні показники щодо провадження у зразкових справах, 2018-2020¹⁰

Перша інстанція			
	2018	2019	2020
Надійшло подань у зразкових справах, з них у справах зі спорів щодо:	58	25	33
- реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	38	11	19
- відносин публічної служби	8	8	12
- забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	4	-	-
- реалізації публічної фінансової політики	3	-	-
- адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	-	4	2
- забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування регулювання містобудівної діяльності та землекористування	2	1	-
- забезпечення юстиції	2	-	-
- реалізації державної політики у сфері економіки	1	-	-
- захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	-	1	-
Подань, що перебувало на розгляді	60 (2 надійшло наприкінці 2017 року)	28	38
Розглянуто, з них:	57	23	37
- повернуто	3	-	-
- відмовлено у відкритті провадження у зразковій справі	46	13	30
- закрито провадження	-	1	-
- вирішено зразкових справ у першій інстанції (з них задоволено позов)	8 (3)	9 (7)	7 (4)
Не розглянуто на кінець року	3	5	1
Вирішено зразкових справ, за категоріями (у т.ч. із задоволенням позову), з них у справах зі спорів щодо:	8 (3)	9 (7)	7 (4)
- реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	7 (3)	7 (5)	6 (4)
- відносин публічної служби	-	1 (1)	1 (0)
- забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	1 (0)	-	-
- реалізації публічної фінансової політики	-	-	-
- адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	-	1 (1)	-
- забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування регулювання містобудівної діяльності та землекористування	-	-	-
- забезпечення юстиції	-	-	-
- реалізації державної політики у сфері економіки	-	-	-
- захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	-	-	-
Апеляційна інстанція			
Надійшло апеляційних скарг на зразкове рішення	90	9	68
Розглянуто апеляційних скарг з них:	79	6	11
- розглянуто за суттю	75	6	8
Переглянуто зразкових справ в апеляційному порядку	4	6	8
- зі скасуванням зразкового рішення та ухваленням нового рішення	1	1	1
- із залишенням зразкового рішення без змін	3	5	7

¹⁰ Дані отримані зі статистичних звітів та аналітичних оглядів ВС (КАС ВС, ВП ВС) за 2018-2020 роки, розміщених за посиланням https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/sud_statistika. Таблиця відображає не всі, але більшість наявних офіційних статистичних даних (незначна кількість менш важливих даних упущена задля досягнення кращого сприйняття).

Таблиця 2. Зразкові справи, вирішені у 2018-2020 роках (за даними ЄДРСР)

№	Номер справи	Категорія спору	Предмет спору	Номер зразкового рішення КАС ВС в ЄДРСР	Дата ухвалення зразкового рішення КАС ВС (за даними ЄДРСР)	Дата набрання законної сили (за даними ЄДРСР)	Чи задоволено позовні вимоги	Результат перегляду у ВП ВС	Номер постанови ВП ВС за наслідками апеляційного перегляду в ЄДРСР
1	820/6514/17	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку пенсій пенсіонерам МВС з урахуванням грошового забезпечення поліцейських	72290243	15.02.2018	17.03.2018	Так	-	Не оскаржене
2	802/2196/17-а	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо нескладання Ліквідаційною МВС довідки для перерахунку пенсій пенсіонерам МВС	72694799	12.03.2018	12.12.2018	Ні	без змін (залишено в силі відмову у перегляді за нововиявленими обставинами)	90021630
3	806/3265/17	Отримання паспорта	про оформлення паспорта громадянина України	73139306	26.03.2018	19.09.2018	Ні (так - в апеляції)	нове рішення по суті вимог	76822787
4	812/292/18	Податки і збори	щодо нарахування пені та штрафів платникам податків, розташованих у зоні АТО	73108956	30.03.2018	06.11.2018	Так	без змін	77911136
5	822/524/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо переведення з пенсії по інвалідності на пенсію державного службовця	73194559	04.04.2018	13.02.2019 (у ЄДРСР помилково вказано 04.05.2018)	Ні (так - в апеляції)	нове рішення по суті вимог	80147824
6	825/506/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	про відмову прокуратури у видачі довідки про зарплату для перерахунку пенсій	73737741	16.04.2018	23.10.2019	Ні	без змін	85776329
7	805/402/18-а	Соціальні виплати (ВПО)	про припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеній особі	73869341	03.05.2018	05.09.2018	Так	без змін	76945461
8	0640/3835/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	77586339	01.11.2018	13.05.2020	Ні	без змін	90458918

№	Номер справи	Категорія спору	Предмет спору	Номер зразкового рішення КАС ВС в ЄДРСР	Дата ухвалення зразкового рішення КАС ВС (за даними ЄДРСР)	Дата набрання законної сили (за даними ЄДРСР)	Чи задоволено позовні вимоги	Результат перегляду у ВП ВС	Номер постанови ВП ВС за наслідками апеляційного перегляду в ЄДРСР
9	240/4946/18	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	79349431	21.01.2019	11.12.2019	Так	зміна в резолютивній частині	86877145
10	240/4937/18	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	79388117	21.01.2019	18.03.2020	так, частково (апеляція - так повністю)	змінено	88952401
11	240/5401/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо зменшення відсоткового значення грошового забезпечення при перерахунку пенсій військовослужбовцям	79615886	04.02.2019	16.10.2019	Так	без змін	85174587
12	240/6263/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку пенсії особи, звільненій з військової служби, з урахуванням у додаткових видів грошового забезпечення	80482567	13.03.2019	20.02.2020	Ні	без змін	88168813
13	620/4218/18	Публічна служба	щодо грошової компенсації за невикористану додаткову відпустку військовослужбовцям у період мобілізації	81798649	16.05.2019	21.08.2019	Так	без змін	84153019
14	160/3586/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо розстрочення виплат сум підвищеної пенсії військовослужбовців у відставці	83494363	06.08.2019	12.03.2020	Так	без змін	88601598
15	520/3939/19	Податки і збори	щодо оподаткування самозайнятої особи яка одночасно зареєстрована як ФОП	84077152	02.09.2019	04.12.2019	Так	без змін	86401183
16	300/1695/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо розміру підвищення пенсії учасникам бойових дій	86360472	09.12.2019	16.01.2020	Ні	без змін	89180635
17	160/8324/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо видачі довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії військовослужбовцям	86432492	17.12.2019	24.06.2020	Так	без змін	90228179

№	Номер справи	Категорія спору	Предмет спору	Номер зразкового рішення КАС ВС в ЄДРСР	Дата ухвалення зразкового рішення КАС ВС (за даними ЄДРСР)	Дата набрання законної сили (за даними ЄДРСР)	Чи задоволено позовні вимоги	Результат перегляду у ВП ВС	Номер постанови ВП ВС за наслідками апеляційного перегляду в ЄДРСР
18	520/1972/19	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії учаснику ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	87900805	25.02.2020	-	Так		Оскаржено
19	200/9195/19-а	Публічна служба	щодо розрахункової величини для нарахування суддівської винагороди	88124771	11.03.2020	04.11.2020	Ні	без змін	93302481
20	520/12609/19	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії інваліду війни, інвалідність якого настала внаслідок виконання обов'язків військової служби під час ліквідації Чорнобильської катастрофи при виконанні радіаційних робіт в зоні відчуження	89325555	20.05.2020	-	Ні	-	Оскаржено
21	620/1116/20	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	89872243	16.06.2020	07.08.2020	Так	-	Не оскаржене
22	560/2120/20	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	про перерахунок пенсій прокурорів відповідно до рішення КСУ від 13.12.2019 №7-р(II)/2019	91571313	14.09.2020	20.01.2021	Так	без змін	95177444
23	580/2371/20	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо підвищення до пенсії особам, постраждалим внаслідок катастрофи на ЧАЕС	91722416	23.09.2020	31.03.2021	Ні	без змін	96377415
24	440/2722/20	Соціальні виплати (інвалідам війни)	щодо нарахування та виплати інваліду війни разової щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік	91883790	29.09.2020	13.01.2021	Так	без змін	94377739

Таблиця 3. Згадки про зразкові справи, вирішені у 2018-2020 роках, після набрання зразковим рішенням законної сили (за даними ЄДРСР, станом на 25.04.2021)

№	Номер зразкової справи	Категорія спору	Предмет спору	Дата набрання законної сили зразковим рішенням	Кількість рішень першої інстанції в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи	Кількість постановок апеляційної та касаційної інстанцій в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи
1	820/6514/17	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку пенсій пенсіонерам МВС з урахуванням грошового забезпечення поліцейських	17.03.2018	5488	1058
2	802/2196/17-а	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо нескладання Ліквідаційною МВС довідки для перерахунку пенсій пенсіонерам МВС	12.12.2018	2242	844
3	806/3265/17	Отримання паспорта	про оформлення паспорта громадянина України	19.09.2018	4537	786
4	812/292/18	Податки і збори	щодо нарахування пені та штрафів платникам податків, розташованих у зоні АТО	06.11.2018	609	261
5	822/524/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо переведення з пенсії по інвалідності на пенсію державного службовця	13.02.2019 (у ЄДРСР помилково вказано 04.05.2018)	231	103
6	825/506/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	про відмову прокуратури у видачі довідки про зарплату для перерахунку пенсій	23.10.2019	152	138
7	805/402/18-а	Соціальні виплати (ВПО)	про припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеній особі	05.09.2018	16501	459
8	0640/3835/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	13.05.2020	92	29
9	240/4946/18	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	11.12.2019	21145	185
10	240/4937/18	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	18.03.2020	7298	232
11	240/5401/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо зменшення відсоткового значення грошового забезпечення при перерахунку пенсій військовослужбовцям	16.10.2019	15780	652

№	Номер зразкової справи	Категорія спору	Предмет спору	Дата набрання законної сили зразковим рішенням	Кількість рішень першої інстанції в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи	Кількість постановох апеляційної та касаційної інстанцій в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи
12	240/6263/18	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку пенсії особі, звільненій з військової служби, з урахуванням у додаткових видів грошового забезпечення	20.02.2020	2956	747
13	620/4218/18	Публічна служба	щодо грошової компенсації за невикористану додаткову відпустку військовослужбовцям у період мобілізації	21.08.2019	8858	891
14	160/3586/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо розстрочення виплат сум підвищеної пенсії військовослужбовців у відставці	12.03.2020	8936	1170
15	520/3939/19	Податки і збори	щодо оподаткування самозайнятої особи яка одночасно зареєстрована як ФОП	04.12.2019	685	320
16	300/1695/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо розміру підвищення пенсії учасникам бойових дій	16.01.2020	3	8
17	160/8324/19	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо видачі довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії військовослужбовцям	24.06.2020	26348	1871
18	520/1972/19	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії учаснику ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	-	Пошук не здійснювався, бо зразкове рішення не набрало чинності	
19	200/9195/19-а	Публічна служба	щодо розрахункової величини для нарахування суддівської винагороди	04.11.2020	45	60
20	520/12609/19	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо перерахунку пенсії інваліду війни, інвалідність якого настала внаслідок виконання обов'язків військової служби під час ліквідації Чорнобильської катастрофи при виконанні радіаційних робіт в зоні відчуження	-	Пошук не здійснювався, бо зразкове рішення не набрало чинності	
21	620/1116/20	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	07.08.2020	2312	283
22	560/2120/20	Соціальні виплати (колишнім публічним службовцям)	про перерахунок пенсій прокурорів відповідно до рішення КСУ від 13.12.2019 №7-р(II)/2019	20.01.2021	1303	171

№	Номер зразкової справи	Категорія спору	Предмет спору	Дата набрання законної сили зразковим рішенням	Кількість рішень першої інстанції в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи	Кількість постановок апеляційної та касаційної інстанцій в адмін. справах, де згаданий номер зразкової справи
23	580/2371/20	Соціальні виплати ("чорнобильцям")	щодо підвищення до пенсії особам, постраждалим внаслідок катастрофи на ЧАЕС	31.03.2021	74	2
24	440/2722/20	Соціальні виплати (інвалідам війни)	щодо нарахування та виплати інваліду війни разової щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік	13.01.2021	13630	135
Середня кількість рішень за суттю, де є згадка номера зразкової справи, що припадає на кожне чинне зразкове рішення					6328	473
Усього (сума рішень за суттю, де є згадка номерів зразкових справ, де рішення набрало чинності)					139 225	10 405

Таблиця 4. Тривалість провадження у типових справах, що стали зразковими, у яких ухвалено остаточне рішення (за даними ЄДРСР, станом на 25.04.2021)

№	Номер справи	Предмет спору	Дата відкриття провадження у справі	Дата постановлення першої ухвали КАС ВС у справі (відкриття провадження у зразковій справі або виступування матеріалів типових справ)	Дата ухвалення кінцевого остаточного рішення	Тривалість провадження у справі, у днях	Тривалість провадження у ВС, у днях
1	820/6514/17	щодо перерахунку пенсій пенсіонерам МВС з урахуванням грошового забезпечення поліцейських	22.12.2017	01.02.2018	15.02.2018	55	14
2	802/2196/17-а	щодо нескладання Ліквідаційною МВС довідки для перерахунку пенсій пенсіонерам МВС	30.11.2017	16.01.2018	12.12.2018	377	330
3	806/3265/17	про оформлення паспорта громадянина України	30.11.2017	15.02.2018	19.09.2018	293	216
4	812/292/18	щодо нарахування пені та штрафів платникам податків, розташованих у зоні АТО	06.02.2018	05.03.2018	06.11.2018	273	246
5	822/524/18	щодо переведення з пенсії по інвалідності на пенсію державного службовця	12.02.2018	07.03.2018	13.02.2019	366	343
6	825/506/18	про відмову прокуратури у видачі довідки про зарплату для перерахунку пенсій	26.01.2018	13.02.2018	23.10.2019	635	617
7	805/402/18-а	про припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеній особі	17.01.2018	01.03.2018	04.09.2018	230	187
8	0640/3835/18	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	25.07.2018	20.09.2018	13.05.2020	658	601
9	240/4946/18	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	22.10.2018	27.11.2018	11.12.2019	415	379
10	240/4937/18	щодо перерахунку пенсії постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи	22.10.2018	23.11.2018	18.03.2020	513	481
11	240/5401/18	щодо зменшення відсоткового значення грошового забезпечення при перерахунку пенсій	22.11.2018	10.01.2019	16.10.2019	328	279

		військовослужбовця м					
12	240/6263/18	щодо перерахунку пенсії особі, звільненій з військової служби, з урахуванням у додаткових видів грошового забезпечення	28.12.2018	25.01.2019	19.02.2020	418	390
13	620/4218/18	щодо грошової компенсації за невикористану додаткову відпустку військовослужбовця м у період мобілізації	26.12.2018	01.03.2019	21.08.2019	238	173
14	160/3586/19	щодо розстрочення виплат сум підвищеної пенсії військовослужбовців у відставці	24.04.2019	23.05.2019	11.03.2020	322	293
15	520/3939/19	щодо оподаткування самозайнятої особи яка одночасно зареєстрована як ФОП	22.04.2019	21.05.2019	04.12.2019	226	197
16	300/1695/19	щодо розміру підвищення пенсії учасникам бойових дій	16.08.2019	27.09.2019	08.04.2020	236	194
17	160/8324/19	щодо видачі довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії військовослужбовця м	03.09.2019	18.11.2019	24.06.2020	295	219
18	520/1972/19	щодо перерахунку пенсії учаснику ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	Розрахунки не проводилися, оскільки остаточне рішення відсутнє у ЄДРСР станом на 25.04.2021				
19	200/9195/19-а	щодо розрахункової величини для нарахування суддівської винагороди	26.07.2019	16.08.2019	04.11.2020	467	446
20	520/12609/19	щодо перерахунку пенсії інваліду війни, інвалідність якого настала внаслідок виконання обов'язків військової служби під час ліквідації Чорнобильської катастрофи при виконанні радіаційних робіт в зоні відчуження	Розрахунки не проводилися, оскільки остаточне рішення відсутнє у ЄДРСР станом на 25.04.2021				
21	620/1116/20	щодо перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці	31.03.2020	21.04.2020	16.06.2020	77	56
22	560/2120/20	про перерахунок пенсій прокурорів відповідно до рішення КСУ від 13.12.2019 №7-р(II)/2019	21.04.2020	20.05.2020	20.01.2021	274	245
23	580/2371/20	щодо підвищення до пенсії особам, постраждалим внаслідок катастрофи на ЧАЕС	06.07.2020	05.08.2020	31.03.2021	268	238

24	440/2722/20	щодо нарахування та виплати інваліду війни разової щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік	03.06.2020	17.06.2020	13.01.2021	224	210
<i>Середня тривалість провадження</i>						327	289

Таблиця 5. Тривалість провадження у 100 адміністративних справах, закінченого у дні завершення провадження у зразкових справах (за даними ЄДРСР)

№	Номер справи	Дата відкриття провадження	Дата ухвалення кінцевого остаточного рішення (постанова КАС ВС)	Тривалість	Примітка
1.	2а-587/10/1522	31.12.2006	15.02.2018	4064	Точна дата відкриття провадження невідома. Відомо з постанови КАС ВС, що особа звернулася у грудні 2006 року. Для відліку умовно взято останній день місяця.
2.	826/10546/17	23.08.2017	15.02.2018	176	
3.	826/10257/16	12.07.2016	15.02.2018	583	
4.	825/608/17	13.04.2017	16.02.2018	309	
5.	821/4900/14	22.12.2014	16.02.2018	1152	
6.	2а-12531/12/2670	24.09.2012	04.09.2018	2171	
7.	706/1564/16-а	30.11.2016	04.09.2018	643	
8.	826/10583/14	24.07.2014	04.09.2018	1503	
9.	818/1186/17	21.08.2017	04.09.2018	379	
10.	522/22568/16-а	25.11.2016	04.09.2018	648	
11.	821/1230/17	11.09.2017	19.09.2018	373	
12.	802/808/16-а	02.06.2016	19.09.2018	839	
13.	805/3704/17-а	26.10.2017	19.09.2018	328	
14.	349/536/17	03.04.2017	19.09.2018	534	
15.	513/971/16-а	23.09.2016	19.09.2018	726	
16.	592/9102/17	23.08.2017	06.11.2018	440	
17.	826/18773/16	02.12.2016	06.11.2018	704	
18.	265/5183/17	01.08.2017	06.11.2018	462	
19.	2а-3594/09/0770	31.08.2009	06.11.2018	3354	Точна дата відкриття провадження невідома. Відомо з постанови КАС ВС, що особа звернулася 12.08.2006. Для відліку умовно взято останній день місяця.
20.	813/3891/16	21.11.2016	06.11.2018	715	
21.	826/14667/17	15.11.2017	12.12.2018	392	
22.	826/6825/16	10.06.2016	12.12.2018	915	
23.	819/1026/13-а	12.04.2013	12.12.2018	2070	
24.	820/2582/17	23.06.2017	12.12.2018	537	
25.	819/1343/16	28.10.2016	12.12.2018	775	
26.	825/1653/16	27.09.2016	13.02.2019	869	
27.	813/112/18	09.01.2018	13.02.2019	400	
28.	826/23912/15	23.11.2015	13.02.2019	1178	
29.	803/1303/16	01.09.2016	13.02.2019	895	
30.	826/3321/16	03.03.2016	13.02.2019	1077	
31.	366/2469/16-а	25.08.2016	21.08.2019	1091	
32.	815/4338/17	23.08.2017	21.08.2019	728	

№	Номер справи	Дата відкриття провадження	Дата ухвалення кінцевого остаточного рішення (постанова КАС ВС)	Тривалість	Примітка
33.	814/4077/15	12.11.2015	21.08.2019	1378	
34.	826/10319/15	03.06.2015	21.08.2019	1540	
35.	826/6187/15	14.04.2015	21.08.2019	1590	
36.	826/5032/17	11.04.2017	16.10.2019	918	
37.	826/472/18	15.01.2018	16.10.2019	639	
38.	826/3796/16	18.03.2016	16.10.2019	1307	
39.	816/4324/15	12.11.2015	16.10.2019	1434	
40.	815/6107/17	27.11.2017	16.10.2019	688	
41.	826/14781/14	29.09.2014	23.10.2019	1850	
42.	804/6469/16	04.10.2016	23.10.2019	1114	
43.	160/173/19	09.01.2019	23.10.2019	287	
44.	802/1243/17-a	26.07.2017	23.10.2019	819	
45.	400/296/19	07.02.2019	23.10.2019	258	
46.	815/1746/15	24.03.2015	04.12.2019	1716	
47.	580/272/16-a	01.06.2016	04.12.2019	1281	
48.	480/988/19	19.03.2019	04.12.2019	260	
49.	826/17201/15	09.09.2015	04.12.2019	1547	
50.	338/829/17	11.08.2017	04.12.2019	845	
51.	807/426/15	13.03.2015	11.12.2019	1734	
52.	826/10795/16	29.08.2016	11.12.2019	1199	
53.	638/5794/17	13.04.2017	11.12.2019	972	
54.	822/2690/17	27.09.2017	11.12.2019	805	
55.	815/5100/16	06.10.2016	11.12.2019	1161	
56.	808/1857/17	10.08.2017	19.02.2020	923	
57.	161/6668/17	28.04.2017	19.02.2020	1027	
58.	804/7750/16	14.11.2016	19.02.2020	1192	
59.	809/354/17	03.03.2017	19.02.2020	1083	
60.	0740/774/18	27.07.2018	19.02.2020	572	
61.	810/295/18	22.01.2018	11.03.2020	779	
62.	803/1485/17	13.11.2017	11.03.2020	849	
63.	826/5678/18	16.04.2018	11.03.2020	695	
64.	240/2252/19	20.03.2019	11.03.2020	357	
65.	686/21628/15-a	27.10.2015	11.03.2020	1597	
66.	369/10979/16-a	25.11.2016	18.03.2020	1209	
67.	360/4139/18	17.12.2018	18.03.2020	457	
68.	686/23717/16-a	02.12.2016	18.03.2020	1202	
69.	826/6177/17	15.05.2017	18.03.2020	1038	
70.	826/10870/16	20.07.2016	18.03.2020	1337	
71.	2340/4941/18	19.12.2018	08.04.2020	476	
72.	636/2645/17	04.08.2017	08.04.2020	978	
73.	2a-0770/1015/11	01.04.2011	08.04.2020	3295	
74.	431/191/17	19.01.2017	08.04.2020	1175	
75.	826/16176/16	09.11.2016	08.04.2020	1246	

№	Номер справи	Дата відкриття провадження	Дата ухвалення кінцевого остаточного рішення (постанова КАС ВС)	Тривалість	Примітка
76.	813/305/18	29.01.2018	13.05.2020	835	
77.	826/5172/17	20.04.2017	13.05.2020	1119	
78.	348/2245/16-a	01.12.2016	13.05.2020	1259	
79.	208/6108/16-a	29.01.2019	13.05.2020	470	
80.	826/3685/18	05.03.2018	13.05.2020	800	
81.	822/564/17	14.02.2017	16.06.2020	1218	
82.	810/4931/18	18.10.2018	16.06.2020	607	
83.	815/5427/17	14.11.2017	16.06.2020	945	
84.	806/1774/16	26.09.2016	16.06.2020	1359	
85.	127/7522/17	10.04.2017	16.06.2020	1163	
86.	243/5868/17	05.07.2017	24.06.2020	1085	
87.	645/3106/17	24.07.2017	24.06.2020	1066	
88.	440/2008/19	10.06.2019	24.06.2020	380	
89.	580/234/19	29.01.2019	24.06.2020	512	
90.	200/11218/16-a	29.06.2016	24.06.2020	1456	
91.	820/6617/17	27.12.2017	04.11.2020	1043	
92.	824/376/19-a	05.04.2019	04.11.2020	579	
93.	825/478/16	12.03.2016	04.11.2020	1698	
94.	826/27697/15	25.12.2015	04.11.2020	1776	
95.	819/1323/17	29.08.2017	04.11.2020	1163	
96.	640/20025/19	24.10.2019	13.01.2021	447	
97.	826/18856/16	05.12.2016	13.01.2021	1500	
98.	819/3178/15	16.09.2015	13.01.2021	1946	
99.	820/1996/18	04.06.2018	13.01.2021	954	
100.	1340/5638/18	07.12.2018	13.01.2021	768	
Середня тривалість провадження (від відкриття до ухвалення кінцевого остаточного рішення)				1040	